

ALGEMEEN BESTUUR

Betreft: Informerend Programma: 2. Voldoende en gezond water
Portefeuillehouder: Wiersema
Route: Poho-DB

Onderwerp

Stand van zaken Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP OVW) en actualisatie Onderhoudslegger (OHL)

Bijlagen

1. Foto's met toelichting van voorbeeld locaties

Kennisnemen van

De stand van zaken van het project Meerjaren Onderhoudsplan Oeververdedigingswerken (MJOP OVW) en de actualisatie van de Onderhoudslegger (OHL).

Inleiding

Vanaf 2021 is gestart met het projectmatig vervangen en aanleggen van oeververdedigingswerken (hierna OVW) zoals beschoeiing, damwand en kademuur. In ons gebied staat ca 650 km aan OVW's waarvoor wij geheel of gedeelde onderhoudsplicht hebben. Daarnaast zijn we ook verantwoordelijk voor het grootste deel van de ca 4.000 km onbeschermd, ook wel genoemd natuurlijke oevers. Deze oevers verkeren soms in slechte staat zodat ook hier beschoeiing moet worden geplaatst.

In diezelfde periode is ook gestart met het inventariseren van alle OVW's en het actualiseren van het beleid hiervoor: <https://www.noorderzijlvest.nl/onderhoud-oeververdedigingswerken>.

Kernboodschap

In 2023 is vervolgens een Meerjarenonderhoudsprogramma (hierna MJOP) opgesteld voor de periode 2024-2027. Verder is in 2022 gestart met de actualisatie van de Onderhoudslegger (hierna OHL) waarbij met name alle OVW's en de onderhoudsplicht (OHP) is vastgesteld. Dit proces loopt nog steeds, meer hierover verderop in dit bericht.

De afgelopen jaren zijn meerdere locaties aangepakt. Het betreft meerdere gebiedsprojecten met meerdere watergangen, een groot aantal kleine locaties vaak naar aanleiding van meldingen van particulieren en een aantal complexe constructies zoals kademuuren. In de bijlage zijn een aantal voorbeelden met foto's en korte toelichting toegevoegd.

Schade aan Onbeschermd Oevers onvoldoende in beeld.

Een deel van de onbeschermd oevers is in slechte staat, bijv door verzakkingen en uitspoelingen. De omvang en dus de benodigde capaciteit en kosten voor het herstel van deze schades is onvoldoende in beeld. Daarom hebben we een pilot uitgevoerd voor de inspectie van onbeschermd oevers. In de pilot onderzochten we een selectie van watergangen in een representatief deel van ons beheergebied, waarbij we keken naar verschillende gebiedskenmerken en parameters die bepalend zijn voor de kwaliteit en stabiliteit van onbeschermd oevers.

De resultaten van de pilot vertalen we nu eerst naar ons hele beheersgebied omdat een volledige inspectie te veel tijd en geld kost. Hiermee zetten we een belangrijke stap naar risico gestuurd beheer en beter assetmanagement.

Stand van zaken Actualisatie Onderhoudslegger.

Na vaststelling van het beleid voor inrichting en onderhoud van oeververdedigingswerken in september 2022 is gestart met de actualisatie van de onderhoudslegger waarin de onderhoudsplicht wordt vastgesteld van de OVW. Wie staat aan de lat voor vervanging en groot onderhoud. In dit project worden alle locaties langs hoofdwatgangen bekeken, oude vergunningen opgezocht en situaties beoordeeld aan de hand van het beleid. Dan wordt de onderhoudsplicht vastgesteld. Aangrenzende eigenaren krijgen uitnodigingen voor uitleg van de vastgestelde onderhoudsplicht. Hier wordt in ieder gebied gebruik van gemaakt. Ook andere stakeholders zoals gemeenten en provincies nemen we mee. Eind 2026 is de verwachting dat dan het gehele beheergebied doorlopen is en de onderhoudsplicht is vastgesteld.

Beleid OVW actualiseren

Het huidige beleid oeververdedigingswerken is vastgesteld in 2022. Tijdens gebiedsbijeenkomsten voor actualisatie van de Onderhoudslegger is gesproken met inwoners en collega's bij gemeenten. Dit heeft gaandeweg ook tot terechte opmerkingen geleid over ons huidige beleid. Op een aantal punten dient het beleid verder aangescherpt en verduidelijkt en geactualiseerd te worden. Dit is bijvoorbeeld het geval als het gaat om de vraag hoe we als waterschap om gaan met het plaatsen van beschoeiing langs vaarwegen, waar aangrenzend eigenaren veel schade aan hun oever of oeververdedigingswerk ondervinden door (te snel) varende recreanten. Maar ook wat ons uitgangspunt is voor wat betreft het plaatsen van beschoeiing nabij een gemaal en hoe we omgaan met bomen in het talud en de eerste 5 meter naast de insteek van een watergang. (Bomen zorgen op termijn voor afkalvende oevers en zijn daardoor niet gewenst.) Zo zijn er nog een aantal punten die we in het huidige beleid willen opnemen of verder willen uitwerken. Volgend jaar staat de actualisatie van het beleid oeververdedigingswerken op de agenda van het algemeen bestuur.

Vervolg

Financiën en vooruitblik

Toegekend budget: €5,5 mln, waarvan €1,5 mln voor 2021-2023 en €4 mln voor 2024-2027. Tot op heden is daarvan ca 4,1 mln gebruikt. De verwachting is dat het resterende budget niet voldoende is tot einde looptijd. Hiervoor wordt een aanvullend budget meegenomen bij het opstellen van het jaarplan.

In 2027 wordt het MJOP 2028-2032 inclusief kredietvoorstel aangeboden aan het AB. De verwachting is dat de investering per jaar vergelijkbaar zal zijn met de huidige periode: 750k – 1 mln /jaar.

Binnen het MJOP besteden wij expliciet aandacht aan assetmanagement. Dit betekent dat wij niet alleen kijken naar de aanleg of vervanging van oevers, maar juist naar het beheer en onderhoud over de gehele levensduur. Door systematisch inzicht te houden in de conditie, prestaties en risico's van de oeverconstructies, kunnen we gericht prioriteren en middelen efficiënt inzetten. We werken daarbij risicogestuurd en datagedreven, zodat we tijdig kunnen ingrijpen en de betrouwbaarheid en veiligheid van de oevers op peil blijven.

Met het nieuwe MJOP zullen we daarnaast verschillende scenario's aan het bestuur voorleggen, waarmee strategische keuzes kunnen worden gemaakt op het gebied van kosten, kwaliteit, omgeving en duurzaamheid. Op deze manier verbinden we assetmanagement expliciet aan bestuurlijke besluitvorming en sturen we actief op een duurzame en toekomstbestendige inrichting van het areaal.

Bijlagen

1. Foto's met toelichting van voorbeeld locaties

Lustige Maar nabij Woltersum. Plaatsen van ca 2 km beschoeiing langs ingezakte oever (2021).

Gebied Hoeksmeer nabij gemaal Katerhals. Plaatsen beschoeiing en verflauwen taluds langs ingezakte oevers meerdere watergangen (2023).

Middelagerriet. Plaatsen palen met wiepen, aanplant riet en verflauwen taluds langs ingezakte oevers meerdere watergangen (2023).

Kademuren Wirdumerdraai. Vervanging 2 kademuren met oog voor historische stijl (metselwerk in cubbestijl) (2021). Overdracht naar gemeente Eemsdelta.

Kwelsloot zeedijk. Meerjarige doorlopende vervanging van meerdere kilometers beschoeiing. Uitvoering gedeeltelijk door eigen dienst (2021-heden).

Kademuur Smederij Appingedam. Plaatsing hoge stalen damwand langs tuinen woningen van woonstichting Groninger Huis. Gezamenlijk project en financiering (2024).

Damwand Lopster Wijmers. Vervanging 300 m houten damwand voor stalen damwand (2026). Initiatief gemeente Eemsdelta met bijdrage van waterschap.

Damwand Oude Ae bij boerderij. Vervanging ca 40 m houten damwand bij particulier (2024).

Zoepengraaf. Vervanging 40 m beschoeiing langs achtertuinen woningen van woonstichting De Huismeesters (medefinanciering) (2025).